

Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ
anneli.krunks@ellex.legal

Teie 18.03.2025
Meie 04.04.2025 nr 13-5.1/1413-2

**Vastus Ellex Raidla
Advokaadibüroo OÜ
selgitustaotlusele**

Austatud Anneli Krunks ja Marko Kairjak

Täname Teid selgitustaotluse eest ning edastame järgnevalt omapoolse vastuse lähtudes selgitustaotluses esitatud küsimustest.

Võimalus tugineda muule kui kohustatud isikule RahaPTS § 24 lg 1 alusel

Meie hinnangul RahaPTS § 24 lg 1 praeguses sõnastuses ei välista ega keela hoolsusmeetmete kohaldamisel tugineda ka muule isikule kui RahaPTS-is nimetatud kohustatud isikule. Vastavat keeldu ega piirangut ei sisalda ka selgitustaotluse aluseks oleva regulatsiooni aluseks olev AMLD4 art 26 lg 1, mille kohaselt loetakse direktiivi 4. jao (reguleerib hoolsusmeetmete kohaldamist kolmandate isikute poolt) tähenduses „kolmandateks isikuteks“ nii art 2 loetletud kohustatud isikuid, nende kohustatud isikute liikmesorganisatsioone või liite kui ka liikmesriigis või kolmandas riigis asuvaid muid asutusi või isikuid (kes vastavad art 26 lg 1 p-de a ja b nõuetele). Seega ka RahaPTS-i kaudu rakendatud AMLD4 kohaselt ei piirata kohustatud isikute võimalusi hoolsusmeetmete kohaldamisel tugineda kolmandatele isikutele, kes pole ise kohustatud isikuteks. AMLR-i rakendumisel tulevikus tasub siiski silmas pidada, et vastavalt AMLR art 48 lg-le 1 võib kohustatud isik hoolsusmeetmete kohaldamisel tugineda üksnes teiste kohustatud isikute kohaldatud hoolsusmeetmetele (samas tegevuse edasiandmisel ei ole AMLR art 18 kohaselt subjektid/teenuseosutajad kohustatud isikutega piiritletud, st tegevuse edasiandmise korras võib kohustatud isik AMLR-i järgi kasutada hoolsusmeetmete kohaldamiseks ka muid isikuid).

Kuigi RahaPTS § 24 lg 1 ei välista/keela hetkel RahaPTS-i mõttes kohustatud isikuks mitteoleva Eestis või EL-i liikmeriigis makseagentide nimekirja kantud makseagendile tuginemist hoolsusmeetmete kohaldamisel kohustatud isiku poolt, on nimetatud makseagentide kasutamise selgeks eelduseks asjaolu, et täidetud peavad olema kõik RahaPTS § 24 lg 1 p-des 1-4 toodud tingimused.

Meie hinnangul võib tingimuste täitmise vaates, makseagendi kasutamisel, ennekõike tekitada küsitavust RahaPTS § 24 lg 1 p-s 3 sätestatud nõue, s.o makseagent, kellele tuginetakse, on (a) kohustatud täitma ja (b) täidab tegelikkuses AMLD4 nõuetega võrdväärseid nõudeid (sh hoolsusmeetmete kohaldamise, riikliku taustaga isiku tuvastamise ja andmete säilitamise nõudeid), ning (c) on või on valmis olema nõuete täitmise osas riikliku järelevalve all. Kohustatud isiku staatuse puudumisest RahaPTS-i tähenduses tingituna ei tulene makseagendi AMLD4 nõuetega võrdväärsete rahapesu tõkestamise nõuete täitmise kohustus (RahaPTS §

24 lg 1 p-s 3 sätestatud eeldus) kõnealusel juhul RahaPTS-ist. Seejuures ei tulene aga RahaPTS-ist ega AMLD4-st, et rahapesu tõkestamise nõuete täitmise kohustuse allikaks RahaPTS § 24 lg 1 ja direktiivi kontekstis peaks tingimata olema just kohustatud isiku staatus RahaPTS-i või direktiivi mõttes. Selgitustaotluses on makseagendil sellise kohustuse olemasolu ja seega vastava eelduse täitmist sisustatud MERAS § 59 lg 2 p 3 kaudu, mille kohaselt peab makseagent rakendama sisekontrolli meetmeid RahaPTS-i nõuete täitmiseks. Meie hinnangul ei ole selline käsitlus välistatud ja seda toetab ühtlasi ka selgitustaotluses viidatud asjaolu, et Finantsinspektsiooni järelevalve hõlmab mh Eesti makseasutuste agentide tegevust (MERAS § 90 lg 1 p 1) ehk täidetud on ka RahaPTS § 24 lg 1 p 3 tingimuse teine pool – makseagent on MERAS § 59 lg 2 p 3 (sisekontrolli meetmete rakendamine RahaPTS-i nõuete täitmiseks) täitmise osas riikliku järelevalve all (küll aga ei kehti Eesti finantsjärelevalvele allutatud välisriigi makseasutuste Eestis registreeritud agentide puhul).

Eeltoodule tuginedes on meie hinnangul kohustatud isiku poolt makseagendi kasutamisel ka tegelikkuses rahapesu tõkestamise nõuete täitmise tagamiseks (RahaPTS § 24 lg 1 p 3 tingimuse osa) oluline fikseerida makseagendi rahapesu tõkestamise alased kohustused, seonduv oodatav kvaliteet jms kohustatud isiku ja makseagendi vahelises kirjalikus lepingus (leping kui makseagendi kohustuse allikas rahapesu tõkestamise nõuete täitmiseks täiendavalt MERAS § 59 lg 2 p-le 3). Samuti on see meie hinnangul kohustatud isiku huvides ja vajalik RahaPTS § 24 lg-s 7 sätestatud kohustuse täitmise tagamiseks (kohustatud isik jääb makseagendi kasutamisel ise lõppastmes vastutavaks RahaPTS-i nõuete täitmise eest ehk vastutust delegeerida ei saa). Seega lepingu sõlmimisele eelnevalt on kohustatud isiku poolt oluline teostada piisava põhjalikkusega due diligence mh makseagendi kasutamisega kohustatud isiku jaoks kaasnevate riskide kaardistamiseks, makseagendi rakendatavate sisekontrolli meetmete hindamiseks jms, veendumaks makseagendi võimekuses täita Eesti rahapesu tõkestamise nõudeid. Makseagendi poolt RahaPTS-i nõuete täitmine peaks olema nõ sobiv kohustatud isiku (tugineja) ärimudeli ja võetavate riskide seisukohalt. Samuti soovitame läbi mõelda ja lepingus reguleerida kohustatud isiku poolt lepingulise suhte kestel rakendatavad meetmed, seonduvad õigused makseagendi suhtes viimase tegevuse kontrollimiseks rahapesu tõkestamise nõuete täitmisel.

Eeltoodu on meie hinnangul asjakohane ka teises EL-i liikmesriigis makseagentide nimekirja kantud makseagendile tuginemisel hoolsusmeetmete kohaldamisel. Meie hinnangul on kohustatud isikul oluline veenduda, et teises EL-i liikmesriigis registreeritud makseagendil lasub tegelik AML/CFT nõuete täitmise kohustus, ja et ta täidab neid nõudeid piisaval määral riikliku järelevalve all.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Rainer Osanik
rahandusteabe poliitika osakonna juhataja

Revo Krause 5388 3995;Revo.Krause@fin.ee